

Kong Valdemars Jagtslot

Et middelalderligt voldsted ved Stensbygaard

Velkommen til voldstedet "Kong Valdemars Jagtslot" her i engen ved Stensbygaard. Voldstedet er opkaldt efter dets formodede brug som jagtslot under Vordingborg Slot, hvor den jagtglade Kong Valdemar "Atterdag" (1340-1375) residerede.

Forliget i Stensby 1238

På den udenrigspolitiske bane indtog voldstedet ved Stensbygaard dog allerede d. 7. juni 1238 en central position. Voldstedet var da ramme for underskrivelsen af forliget om tilbagegivelsen af det tysk besatte Estland til Danmark mellem Valdemar d. 2. "Sejr" (1202-1241) og repræsentanter for den

tyske ridderorden samt Pavestolen i Rom. Et stort følge, som antages at have bestået af flere hundrede personer, satte uden tvivl sit præg på området under disse vigtige forhandlinger.

Fredning 1905

Voldstedet har ikke været undersøgt arkæologisk. Derfor baserer vores viden sig på skriftlige kilder og undersøgelser af lignende anlæg. Det blev fredet som fortidsminde i 1905 og er et af ca. 1.000 voldsteder i Danmark. Langt de fleste stammer fra middelalderen (1050-1536). I dag er mange dog forsvundet p.g.a. senere tiders brug af områderne.

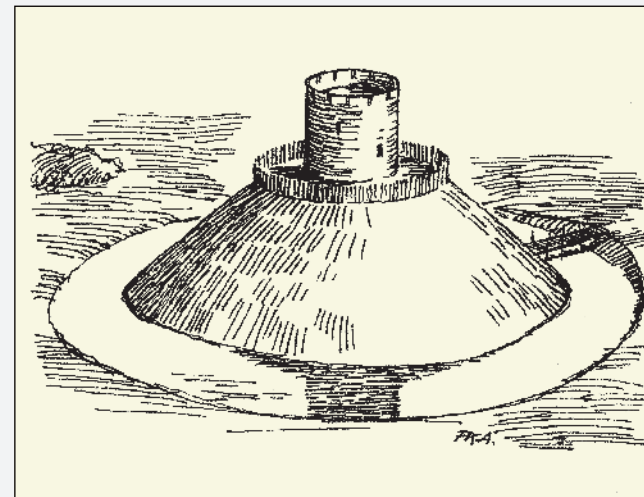
Kong Valdemars vilde natlige rideture

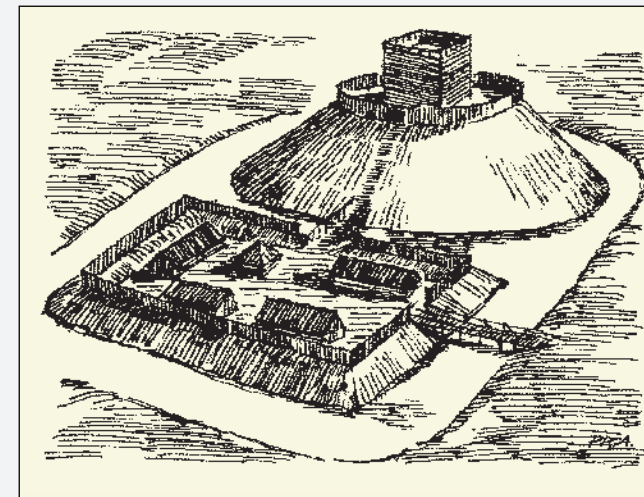
Maleri af ukendt kunstner

Kong Valdemar "Atterdag" (1340 -1375) døde på Gurre Slot i Nordsjælland d. 24. oktober 1375. Allerede fra 1500 - årene kendtes sagnene om de vilde og skræmmende natlige jagter han fik som straf for ordene: "Hvis Gud i himlen vil lade mig have Vordingborg og Gurre, så vil jeg lade ham have himlen". Det siges, at du kan møde ham ved nattetide på engen omkring voldstedet og fra sagnet findes flere spor i området. For eksempel ved langdyssen "Valdemars Plads" i Vintersbølle Skov, hvor en af stenene siges at have aftryk fra hoven af hans hest og pisk fra de natlige rideture mellem Gurre og Vordingborg.

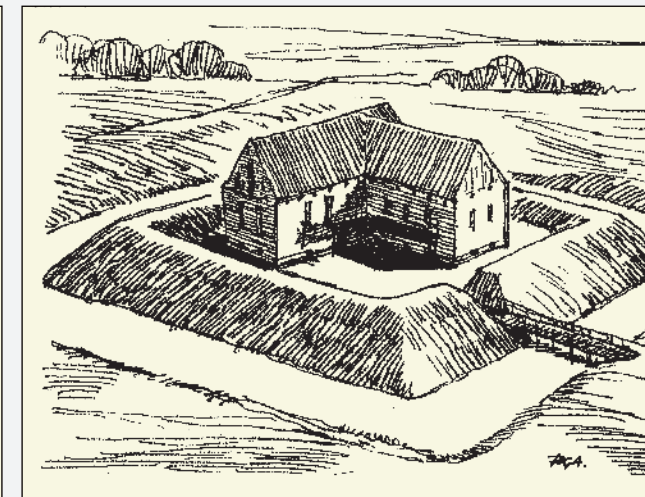
Middelalderborgens udvikling

Motte / borghøj

Castrum Curia

Herregårdspladsen

I løbet af middelalderen gennemgår de befæstede voldsteder en spændende udvikling som generelt kan opdeles i tre typer. Til venstre den simple "Motte"- eller "borghøj" der blot omslutes af en voldgrav og typisk fungerede som et tilflugtssted i ufredstider. En mindre forborg "Bailey" med driftsbygningerne lå ofte i nær tilknytning til motten. "Castrum Curia"- anlægget i midten består af en borgbanke "Castrum" samt en gårdsbanke "Curia" med driftsbygningerne omsluttet af en fælles voldgrav. Til højre den yngre "herregårdsplads", hvor alle bygninger ligger på banken, og som mod slutningen af middelalderen mere fik karakter af pynt og byggeskik end forsvar.

Tegninger: Per Kohrtz Andersen

Voldstedets opbygning

Voldstedet formodes anlagt omkring år 1200. Nutidens voldsted ligner mest den tidlige motte/borghøj-type: En lille, nærmest firkantet borgbanke anlagt med opgravet jord fra den omgivende voldgrav.

Mod nord, syd og vest ses rester af en ydervold langs voldgraven. På borgbanken stod en mindre 11,5 x 8 meter stor teglstensbygning. Naturlige sten fra fundamentet og fragmenter af brændte teglsten - datidens store munkesten - ses stadig.

I middelalderen var voldstedet omgivet af sø og mose. Adgangen til voldstedet skete ad den lave dæmning, du har fulgt fra skoven i vest frem til skiltet. Dæmningen kan også tænkes at have haft en vindebro.

Matrikeloplysninger fra 1688 omtaler også en gårdsbanke "Vangsgårde" øst for voldstedet. Hvis en sådan også lå der i middelalderen med voldstedets driftsbygninger får voldstedet mere karakter af et "Castrum Curia"-anlæg.

Tegning: Henrik Vester Jørgensen

Voldstedet - Hvad ses og hvad mangler?

Selvom voldstedet primært tolkes som et jagtslot under Vordingborg Slot, giver ovenstående rekonstruktionstegning af en middelalderborg under angreb et godt billede af, hvad man i dag ikke længere ser af den gamle borg. Murværker og trækonstruktioner er for længst fjernet, genbrugt eller blot rådnet op. Det omgivende landskab, som tidligere var betydeligt mere fugtigt og gav naturlig beskyttelse af voldstedet, er i dag ændret gennem dræning og opdyrkning, hvorunder eventuelle omgivende bygninger udenfor voldstedet er forsvundet.

De værdifulde munkesten og sten fra fundamenterne blev sikkert genbrugt efter borgens formodede nedlæggelse omkring midten af middelalderen. Derfor kan borgens opbygning nu kun dokumenteres ved eventuelle fremtidige arkæologiske undersøgelser. En træbygget bro har givetvis ført over den vandfyldte voldgrav - måske som en vindebro der kunne åbnes og lukkes. Den har nok været her ved skiltet i direkte forlængelse af adgangsdaemningen fra vest. Træpalisader langs kanten af borgbanken, udenfor voldgraven og måske også langs adgangsdaemningen kan også have beskyttet borgen.

King Valdemar's Hunting Lodge

This protected fortress is of the so-called 'motte-and-bailey' type, that is, a keep built upon a mound constructed from the earth excavated in the digging of the surrounding moat. In its simplest form, such fortifications served merely as places of refuge in times of unrest. The fortification was constructed around the year 1200 and is the oldest of the three styles of Medieval fortress (see illustration to the left). On account of its vicinity to Vordingborg Castle, it is assumed that this fortress functioned as the king's hunting lodge.

The only visible remains of the fortress today are its earthworks and traces of the foundations of the 11.5 x 8 m brick house on the embankment. A causeway leads across the wet ground to the west of the moat, over which a bridge once stretched. The fortress may formerly have been surrounded by a protective palisade as well.

Written sources attest to the Treaty of Stensby in 1238, which resulted in ceding back of Estonia to Denmark by the Teutonic Order. King Valdemar II ('Valdemar Sejr') no doubt signed this document alongside the representatives of the Teutonic Order, the representatives of the Pope in Rome, and their assembled followers.

Jagdschloss von König Valdemar

Der unter Denkmalschutz stehende Ort, an dem Sie stehen und an dem einst eine Burg stand, ist vom sogenannten Motte-typ - d.h. ein einfacher Burghügel, der aus der bei der Aushebung des Ringgrabens durch Aufschichtung anfallenden Erde, entstanden ist. In ihrer einfachen Erscheinungsform wurden solche Erdhügelanlagen nur als Zufluchtsort in Zeiten, in denen Unfrieden herrschte, genutzt. Die Erdhügelburg wurde um das Jahr 1200 angelegt und gehört zu dem ältesten der drei Burgtypen des Mittelalters. (Siehe Zeichnung links). Wegen seiner Nähe zum Königsschloss in Vordingborg, vermutet man, dass die Motte als königliches Jagdschloss benutzt wurde.

Heute sind nur noch Spuren von den Erdschichten der Anlage, sowie Spuren eines Fundaments für ein 11,5 x 8 m grosses Backsteingebäude auf dem Wallhügel zu sehen. Ein Zugangs-damm führt von dem Feuchtbereich von west bis zum Wallgraben, wo sich eine Brücke befand. Der Burghügel war möglicherweise auch mit einer Palisade ausgerüstet, die für Verteidigungszwecke diente.

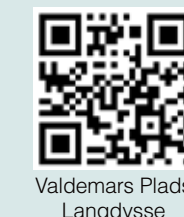
Aus schriftlichen Quellen ist das im Jahre 1238 mit dem Deutschritterorden abgeschlossene "Stensby Abkommen" über die Rückgabe Estlands an Dänemark, bekannt. Der dänische König Valdemar der 2. mit dem Beinamen "Sejr" hat das Dokument sicherlich zusammen mit Vertretern des Deutschritterordens und des Heiligen Stuhls in Rom, sowie ihrer Gefolge, in dieser Gegend unterzeichnet.

Se mere om Kong Valdemars Jagtslot, Valdemar Plads Langdysse og Vordingborg Slot på www.fortidsmindeguide.dk og www.vordingborg.dk eller scan QR-koderne til højre

Kong Valdemars Jagtslot

Valdemars Plads Langdysse

Vordingborg Slotsruin